

గొలకొండ పత్రిక

౧౯౩౦

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును.

REGISTERED No. N. 45

హైదరాబాదు-చక్కర్.

REGISTERED No. N. 2185

మొదటము - ౨ } ప్రభవ సంవత్సర ఆషాఢ శుక్ర ౧౦ శనివారము. (౯ జూలై ౧౯౩౦) { సంచిక ౧౯.

మొగలు ప్రభుత్వము

(౨. ఆ. రావుగారు)

(౧)

మొగలు సామ్రాజ్య పరిశ్రమకు తెలిసి యీ యుద్ధం. అక్కడ వక్రవర్తి రాట్నాలతో కేరంగశేఖరి కీర్తికామునకును మొగలు ప్రభుత్వముచ్యుతి యందుండెను. అక్కడ వింధియా పర్వతములకు త్తర భాగముననున్న ప్రతేకమును జయించి, ఆరాగమును జల్లాల, తాలుకాలుగ భాగించి పదునూరుకుద్యోగుల వియమించెను. శ్రీహనుగారి బంధోపన్య వద్దకి వనవచ్చింది. తోడవనవల సనాగుమం భూమి శిస్తువములు చేయుటకీర్వాణ్ణు గా వించెను. అక్కడ వక్రవర్తి రాట్నాలనుబారుల పై ననే శేఖరిని ప్రభుత్వము వారు భారత దేశమును పాలించునన్నారని. క్షేత్రము రాజ్యము యనినావమునే అనుకరించి. శివాళి భాషకే మొదట మొగలు రాజ్యంగ విధాన మునందున్న చాక్కి భాష. వర్ణన యునుయో గించెను. విస్మయ పరిస్థితి నెనముల ఉపయోగించి హిందూ ప్రభుత్వముగ మార్చెను. కనక మొగలు వక్రవర్తిల రాజ్యంగ విధానము. తెలిసికొనుట ముఖ్యము.

*మొగలు ప్రభుత్వము సూక్ష్మ విధములు తెలిసికొనుటకు భూవర్ణము ప్రభుత్వ వర్ణములు సరిపోవు. యుద్ధము. మొగలు ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమును చెప్పవచ్చును.

ముసల్మానులలో రాజు దేశమునకును, మత మునకును, అధ్యక్షము, రాజుపన్నులు వసూలు చేయుటయు, ప్రజా రక్షణమును, ప్రభుత్వ పరిస్థితిని తలచువాడు ప్రజలకు విద్య గలవును రాజు ధర్మముగాను, గూరిండు మతము ఇంగ్లండులో నున్నటుల ప్రజలకి ఈ భారము వహించవలసి యుండెడి. హిందూ మతాన్నిదీయులు విద్యాలియమునునను, పరిశ్రమలను, మద్యమును, క్రైస్తవమతం నెవ్వరు మతమును రాజుయొక్క మతధర్మముగాన, స్వకారముగాను జరింపుచుండిరి. ఈ రీతి ప్రభుత్వముయొక్క ఉద్దేశము పంపిణీయగు నుండెను.

ఈ రాజ్యంగ విధానము వక్రవర్తిల వంశముయొక్క పద్ధతులపైనే యేర్పడిన మొగలు సామ్రాజ్య స్థాపకుడగు తొమ్మిది వంశస్థుడు చేసెను. అతడు ఆ రాజ్యంగ పద్ధతులు మొగలు ప్రతేకవర్ణము. అక్కడ సొన్ని భారత దేశ పద్ధతులు మితిమీరిన శేషము. అందుచే మొగలు ప్రభుత్వము రెండు విధానముల కలయికయగుచును. మతవిధానము, పన్నుల విస్తీర్ణి, కాజులు విధిపనము, అధికారుల బిరుదులు, మొగలుగునవియన్నియు విదేశముల నుండి తెలిసివలెనవలె. అయినను స్థానిక హిందూ పద్ధతులను వివరించుచున్న గ్రామములయందు భారతీయ పద్ధతులే అచరణయందుండెను.

మొగలు ప్రభుత్వము మైన ప్రభుత్వము పన్నుల తెచ్చునదిగాన. మినుముల పద్ధతులు

వనే నిలిచియుండెను. ఈ ప్రభుత్వముయొక్క ప్రతి అధికారియు సైన్యమునందు చేరవలయును. అతనికి పరిభ్రమముగ ముచ్చట నొసంగబడుచుండెను. ప్రధానమంత్రి మొదలుకొని గురు మ్రా పటకంబును ముఖ్యులు వారులే, అనగా సైన్యమునందు చేయున్న వారే. విదేశ గుర్తులు చేతపములిచ్చు వారు.

భూనికల్ప, ఇతరపన్నులు హిందూ దేశ పద్ధతిపాతకమే మూలు చేయబడుచుండెను. ప్రభుత్వమే పరిశ్రమ, పోషించుచుండెను. క్రియార్థమున వస్తువులన్ని నూతన వాదకాన్యము లొసంగుటయందుండెను. ఇంటిముకాక చక్రవర్తి సంవత్సరమునకు రెండు సార్లు ప్రతి ముస్లిముగారుచు 4800 అను ఉపబలు యిచ్చువాడు ఇది అయ్యాయుద్యోగము. అధికారమును ఒట్టి విలువగలిగి యుండెను. చక్రవర్తి జ్యోతిషము వాని కూడ సైన్య అమూల్య వస్త్రమును ఉద్యోగులు బహు ముతూలించుచుండిరి. ఇందువలన ప్రభుత్వమునకు ఎన్నియో సూపాయిలు వెల నస్త్రములు సైన్య సంరక్షణము గావలసియుండెను.

మొగలు వక్రవర్తిల పరిపాలనము వరంకుత ప్రభుత్వమని చెప్పవలయును. వక్రవర్తి యే ముఖ్యునికాక. దేశముగొత్తలు దప్పయితే వ్యవసాయములో, రాజకీయాలలో కాగినవ ప్రభుత్వము అది తెచ్చిన తప్పకావలెను. ఉద్యోగులు వ్రాయవలసిన విషయము తెచ్చి యో యుండెను.

ప్రస్తుతకాలమున ప్రతి వాగ్వికేత ప్రభుత్వము హలాత్తుల నరేంద్రుడు ప్రభుత్వము యొక్క ముఖ్యధర్మముగ జలంతువును విమోచనము ప్రభుత్వమునందలి యేర్పాటులు లేకుండను. విదేశీయుల సంపదముకొనియు దేశమునందలి అల్లంతులను, ప్రజలను రక్షించుచుండెను. ప్రజలముందు పాతవా రులుండిరి. ఈ పాతగానలనుక తానుకాల కు పూర్వములుండిరి. వీరు స్వల్ప కేగత్రుగూర్చి క్షుణ్ణతవహించుచుండిరి. న్యాయ నివేదకు యందు చక్రవర్తి వ్యయముగ దర్శనము అభియోగముల వివాదాల తీర్పుచేయువాడు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము సుజీవాదును, ది నా నులవాస్తవతమై యుండెను. రుజీవాతాను అప్రాంతమునకురాజుయే తిలకమువాడు. ప్రభుత్వము ప్రజలయొక్క మతి, సాంఘిక, ఆర్థిక విషయముల గూర్చి తాకట్టును కలిగించుకొనుచుండెను. ప్రజలవిషయమున వ్యవస్థ ముగ ప్రయత్ని ము నలగజలసియుండెను.

పైన పేర్కొనిన ముఖ్య విషయముల గూర్చిన వివరములు ముందు వ్యాసములలో విశదీకరింతులకు ప్రయత్నించెదాం.

ఆంధ్ర పేలరింగు మారు

(కృష్ణమని దుకాణము)

౨౪గి నామకొటి రెసిడెన్సీ బజారు

కత్తిరింపుచును, కట్టుపని యందును, నిల్వలని (పసిడి కట్టిన కందుల పెంకయ్య గారన వారు, కేసిదెన్ని బజారులో పెట్టచా వడి పెంక నడకుపై, పై చేరుతో నొక దు కాణమును స్థాపించి కొంచెను పనివాండ్రును నినుమించి సాధారణముగా కట్టుపనులయం ను ఉపలకు గలుగుచున్న ఆంధ్రులను తొలగింప నచుకట్టినారు. వాయువా ప్రకారము రికా పని పూర్తి చేసి కట్టుటయేగాక, పిరి కేట్టు దిక్కులి సరసముగా నుండునని చెప్పుచున్నాడు. ఇంతయేగాక వీరు ఆంధ్ర భాషా భిమాన ప్రెసిడెంట్ పాతక సంవత్సరమునుండి, నగరమును కట్టించి విద్యా సంస్థ యగు, శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా విద్యమునకు, తమరునమ్మ ఆచారములలో నూటికి లాగుదు రుపాయాల చొప్పునవిచ్చి

భాషా నిలయాభి వృద్ధికి లోకములకు వాస్తా నము గావించి యున్నాడు. పనివాండ్రునుం దు ఇట్టి యుత్సాహము, భాషావిద్యనుమల యందు, ఎంతయు ప్రోత్సాహ కరముగా నుండునని వేరే చెప్పనక్కరలేదు. ఈ సంగ తులను దెలుపు ప్రకటనా పత్రము దుకాణ మునందు వేలాడ గట్టబడి నుండును. ఇంతయేగాక అర్జును బుక్కుగూడ నుంచబడు ను. విమాఖ్యున్న దెలుపు రిజిస్టరులు సక మముగా నుండును. భాషానిలయ సభ్యులు రెక్కలను పరిశోధింపవచ్చును. కవక నిలయపు సభ్యులును, కార్యనిర్వాహకులును, ఈ నూతనోత్సాహ జనితముగు ఉద్యమమును జయప్రథముగా కొనసాగించుటకు ప్రోత్సహించి, ఆంధ్ర సాహసనీని, నిలయాభి వృద్ధికిని, సహాయము చేసిన వారగుదురు. ఆంధ్రులెల్లరును ఆంధ్ర పేలరింగు మార్గయందు తమకు సహజముగా గలుగు అభిమాన మును కార్య రూపమున జూపింపని విశ్వ సింధు యవ్వాము. పై విలాసమునకు గొప్ప వాసిన గుమాస్తాలు పంపబడుదురు.

ఎలిఫెంట్ వర్జినియా సిగరెట్లు

కొరిటకు

మీ పొగకు వర్జినియా ఎలిఫెంట్లు విలాసించుదు

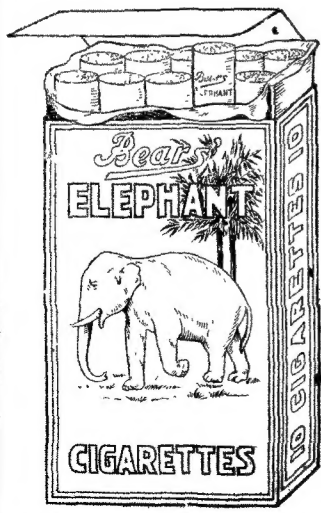
—:—:—

మెసర్సు తామస్ బేరు ఆండు సన్స్
(ఇండియా) లిమిటెడ్

బాంబే కల్యాణ వేయడదిన.

గం సిగరెట్ల డబ్బా ౧ కి కల్దారు రెండణాలు

మీసామున కవిత్వముగు విలువ బలింపమును

హైద్రాబాదు కేంద్ర సహ

కార సంఘము

వాణిజ్య పరిశ్రమ, వ్యవసాయ కాటాన్స్ ఖులగు నీ, ఏ కాలిన్య గాకొనంగిన అర్థి ప్రాయము.

నేను ప్ర సంఘముయొక్క కార్యాలయమును దిగి వ మేనాదు దక్కించితిని. నామెండు సహకార సంఘములు రిజిస్ట్రారుగారును, హైద్రాబాదు సంఘములు పహాయ రిజిస్ట్రారుగారును, తిండిది. అచట మేము గారవ కార్యదర్శులగు బదుగుల్ హమీద్ గారిని కలిసి కొంటిమి, వారు నేనడిగిన విషయములన్నియు తెలిపిరి.

ఈ సంఘమునందు రెండువిధముల సభ్యులుగలరు. వ్యక్తులును, సంఘములును. ప్రస్తుతము ౪౩ గురు వ్యక్తిసభ్యులును, ౩ సంఘములును గలవు. సంఘాధ్యక్షములు వ్యాపింపజేయుటకు సభ్యుల సంఖ్య హెచ్చుతున్నదనవలయు. ఈ యుద్దేశమును వ్యాపింపజేయుటకు, విద్యా శూన్యులతోపాటి సోదరులకు సహాయ పడుటకును, ప్రతి సంఘము ఈ కేంద్ర సంఘమునందు చేరవలయును. సంఘమునందగు తగిన నిధి యున్నచే సంఘాధ్యక్షములు సెలవేరును. కనుక రిజిస్ట్రారుగారును, వారి సహాయులును రాజీవు పట్టించురు నెల పటికు సంఘ వ్యాపకమునకై కృషి వలించునని నమ్ముచున్నాను.

సమూహాయము వందాలు, విరాళములు, ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటు, అను మూడు విధములుగ గలను. గ్రాంటు సంవత్సరము నకు ఒదిచేట రూపాయిల చొప్పున రెండు సంవత్సరము కొంత ప్రభుత్వ చారంగీకరించి యున్నాడు. ఈ సంవత్సరము గ్రాంటు యింకను నివ్వబడలేదు. సంఘముయొక్క అవసరములు తీరుచున్నవి. ప్రభుత్వము వారి కనవండు సంఘమువారికి పహాలననున్న మొత్తముకన్న రెండింతల ధనము రెండు మూడుపందెత్తములకు గ్రాంటుగలకరించవలయును. అయిన నీధివయము జాగ్రత్తగా జూట్టించివలసి యున్నది; ప్రభుత్వ సహాయము తగ్గ యవయోగమునకు వచ్చినట్లు బాడ వలయును.

కార్యాలయ భవనము తగు ప్రదేశమునందే యున్నది. సంఘముయొక్క అవసరములకు హాద ఫూర్తి యగుచున్నది. సంద

రాజు పతాప గిరిగారు

పీఠ హైదరాబాదు నవంబరులో ముఖ్యులు, కాశీ స్థల పీఠ సూర్యకాశీ సభ్యులకు సహాయులగువాడగు ప్రజ్ఞాపతి గారి జన్మదినోత్సవ సందర్భము నిజిక్ గానా బిలువము నొసంగబడినది.

తన వ్యయము మొత్తము నాలుగువేల రూపాయిలు, ప్రతికావ్యయము మూడువేలు. సుమారు రెండువేలు శిక్షగా తీసుగిరి కొంత కవనమును యున్నది. గంభీరమును గూర్చి చెప్పుకొను విషయము. ముందు దీరికై కృషి నలువ వలయును. ప్రభుత్వము వారు గ్రాంటు హెచ్చించినట్లు కృషి నలువ వలయును.

హైద్రాబాదు నందు పహకారవ్యయము వ్యాపినుటకు గాను ప్రభుత్వ కార్యాలయము లందలి యుద్ధోక్తులకును ఇగు సభ్యులు వారిని. శిక్ష నొసగ వలయును. వామి కాలమున వెట్టి తరగతులయందు శిక్ష పొందిన యోగ్యతా పత్రము లేనవారికి

సహకార సంఘ శాఖల యందుదోర్మగము లేదుగాను. ఇట్టివారిని ప్రధాన కార్యాలయమునకు శిక్ష నొసంగుటకు గాను రిప్పించవలయును. నేని విషయముమై, రిజిస్ట్రారు గారి తోను, గారవ కార్యదర్శివారితోను, ముచ్చటించితిని వారు కొన్ని మాన్యులతో శేయబడిన స్థితియును ఆమోదించి యున్నారు. దీనిని పై అధికారుల అంగీకారమునకై శ్వరగా రిజిస్ట్రారుగారు పంపవలయును.

దేశ భావలయందు పక్షి పక్షిలు ప్రతిబింబ వలయును. గ్రామ సంఘములయందు లేక. తనకొకటి శ్రీయుటకును, లేకకొకటి వాయుటకును సులభమగునట్లు.

సంస్కృతమునకు పాఠమును మునుపటియు
లా నున్నట్లుగా గొర్రెను నిర్మూలనను క్రిమానా యు
రారం రామనాథరామ మిశ్రాని సంస్కృతమునకు
యొక్కవారు చేసినట్లును వ్రాసినట్లును నేటికాహా
రమునకును సమమును పోలిక-లి యొక్కయును మునుగా

ప్రభుత్వ సరఫరాలు

పూర్వీకజీయును.

(వసుదేవము నలకించి నుండువాడును
 వాని ప్రాసన్న ముఖములకు జండ్లును
 పూజించుచును, అంతటాను నుండును, న
 డి.వి.ప్రకాశాచారి వ శ్రేయశానుకంఠమును,
 వివాద బాధ వాదము ఆశ్రయియి
 నందున నెవరైనను శాఖియింప, 40
 బంధువులను విడిచి నుండును.

అలవైసిన ములుగు, స్త్రీలును
ను, గురువున ఇతర భాగములును
సంపాదించి చాల ప్రయోజన కార్మి
కులకు విశేష సేవచేయును. అందుచే
తన రోజుముల బండ్లకన్న దాని బ్రద
కు కన్ను మరల బండ్లు చాల మేలె
దగును. తిక్కన వర్ణనముకొకటి

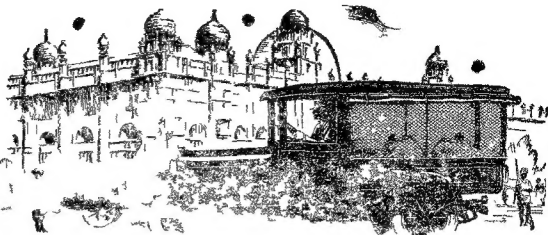
వివరములు కోరువారును, ఫరలు తెలుసు
వివరములు, దిగువ విభాగమునకు వాయవలయును.

ಬೌದ್ಧರು

అదే గానః—తెచ్చుకునే కుక్కలు—తెచ్చిస్తాను వం. ౨౧౬.

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ੨

హైదరాబాద్, 20-10-00
చందా రు. 2-0-0
సంవత్సరము ,, ,, 3-0-0
విడి పులిక 0-0-0

Meets Government Specifications

Hundreds of public institutions
 throughout the world employ
 Dodge Brothers Commercial Cars.
 The Post Offices at Kingston, Ja-
 maica; at Bombay, India; at Cape-
 town, South Africa, and several
 government departments in Aus-
 tralia—to mention only a few.

Deep, heavy channel frames, rein-

forced air-vanadium springs, ample body dimensions, the prodigal use of fine alloy steels and drop forgings—all tell a story of exceptional efficiency. All tell why Dodge Brothers Commercial Cars render better and more economical service than most light trucks of much larger rated capacity.

Dodge Brothers Screen
Commercial Car -

Dodge Brothers
Touring Car

Graham Brothers 1-Ton
Chassis - - - -

Graham Brothers 1½-Ton
Chassis . . . . .

Delivered

అండు మోటూరు

வினா-16.

సంగీతము (పద్యము).

DODGE BROTHERS COMMERCIAL CARS

4 Nc N 45

REG No M. 2185

Printed and Published by S. Prabhakar Reddy at the Golkonda Press, Troop Bazaar, Hyderabad. Dn